

Teater flytter ud i virkeligheden

Teatrene mister tilskuere, men nu vil teatergrupper inddrage autentiske livshistorier og rykke forestillingerne ud af det firkantede teaterum. Håbet er, at livshistorier og historier, hvor byer eller landskaber indgår, kan trække nye tilskuere til.

TEATER

De forreste sæder bliver taget først, og bagsædet sidst, men ellers minder det om en skoleudflugt: Vi mødes i byen, men skal sammen ud i landet; en enkelt kommer for sent, og en ansvarlig turleder tæller passagererne en gang til: Er alle nu i bussen?

På en af årets lysegrønneste maj-aftner ruller vi ud af Aarhus, ud langs en blikstille Kalo Vig, ud i Mols Bjerge.

Vi er til teaterforestillingen 'A Way'. Men teaterstolene er bussæder. Scenen er skrænter og dale i Mols Bjerge. Indholdet er et koncentrat af virkeligheden. Og skuespillerne er 15-16 ikke-professionelle unge, gamle, danske og nydanske fra Aarhus, Mols, Eritrea, Syrien ...

I samarbejde med Aarhus Teater har teatergruppen Secret Hotel og den tyske instruktør Uta Plate skabt en forestilling om veje, man vælger eller ikke selv vælger i livet. Veje fra Syrien til Danmark. Veje fra barndommen ud i livet. Veje mod den død, vi så nødig taler om.

I bussen på vej mod Mols får publikum en lille opgave: Vi skal skrive den sætning, vi allerhelst ville kunne sige på den yderste dag. Sedlerne samles ind. Vi får ikke at vide, hvad de skal bruges til.

Der skal nye veje til

Som beskrevet i Politiken forleden taber teatrene terræn: Publikumstallene falder, og i et forsøg på at række ud efter nye tilskuere, eksperimenterer flere teatre med at flytte deres forestillinger væk fra teaterbygningerne og ud i mindre støvede og mere genkendelige rammer uden plyssæder og svære koder om påklædning.

Kunstnergruppen Hello Earth har været på Amager Fælled for at skabe 'Life in the Universe'. Teatergruppen Glimt gensætter for tiden deres 'Underskoven', også på Amager, Fix & Foxy har lavet 'Velkommen til Twin Peaks' rundt i Odsherred, og Carte Blanche er i gang med at udforske Domkirkepladsen i Viborg og iscenesætte det midtjyske byrum.

'A Way' på Mols er Aarhus Teaters seneste - ja, vej at gå for at prøve at ramme nye grupper af tilskuere.

»Teatre i dag skal kunne kommunikere

med deres publikum i langt højere grad end før, hvis de vil gribe fat i nye befolkningsgrupper, og en af de nye veje, vi går, er at flytte forestillinger ud af huset«, siger teaterleder på Aarhus Teater, Trine Holm Thomsen.

Når man er 16 år ...

Bussen har skumplet os ind midt i morænebakkerne på Mols, og vi vandrer med 'turlederen' fra Secret Hotel forrest direkte ind i forestillingen. Fra et buskads lyder en sprød sangstemme: »Kong Christian stod ved højen mast«. I bunden af et dødishul træder en flok teenagere frem og fortæller på skift, hvad det er at være 16 år: Når man er 16, må man ikke lege med sin bamse mere. Når man er 16, skal man drikke alkohol. Når man er 16, kan bænkens pludselig ikke længere forvandle sig til et skib ...

Vi stolper i samlet flok op og ned ad stejle skråninger og rundt mellem tornekrat og buskads, til vi mister enhver stedsans. Pludselig kommer en yngre mand løbende ned mod os. Syriske Wael Binsham er forestillingens eneste professionelle skuespiller, uddannet i Syrien, men så ny i Danmark, at han optræder på sit eget sprog. Vi andre støtter os til et dansk 'ekko', som gengiver højdepunkter, og ellers må vi læne os op ad mimik og genkendelige stednavne som 'Europa', men vi er ikke i tvivl: Manden, der løber rundt i bakkerne, er på flugt. Over Middelhavet, op gennem Europa.

»Danmark«, råber han begejstret, da han træder over en sidste imaginær grænse mellem enebærbuske og fyrrekrat. Derefter tilføjer han lidt mere afdæmpet: »Sandholm«.

På et par træstubbe ved siden af den, jeg har sat mig på, får Walid Hussein og hans kone, Dalal Hamsoro, tårer i øjnene. Da vi efter vandreturen slutter af i en stor tipi med bål og mad til alle, fortæller Walid Hussein hvorfor:

»Det lignede vores historie. Jeg flygtede også op gennem Europa. I et år og seks måneder vidste jeg ikke, om jeg ville få min familie at se igen. Vi var væk fra hinanden. Da vi blev familiesammenført, kunne min datter ikke kende mig. »Onkel?«, sagde hun.«

Hans kone slår sig på hjertet: »Det gjorde helt ondt herinde at tænke tilbage på det, men det var et rigtig godt stykke«, siger hun.

Kunstnerisk leder på Secret Hotel, Christine Fentz, som med instruktør Uta Plate har skabt forestillingen ud fra de personlige livsfortællinger, folk har fortalt dem, bygger sin forestilling på, at verden i dag ikke er så homogen længere.

»Alt kan ikke tale til alle, så det handler om at sætte sig ind i, hvilke kulturudtryk der taler til hvem. For hvis ikke vi rækker ud mod de såkaldte andre, bliver vi ved med at have den her begrænsede forståelse af, hvem vi hver især er, og hvem de er.«

NYE LINJER. Unge fra Mols, Eritrea og Syrien trækker nye linjer op i dansk teaterpraksis, når teatergruppen Secret Hotel flytter teatret ud i virkeligheden og lader andre skæbner fortælle om deres liv. Foto: Ivan Riordan Boll

Alene i 2014 - det sidste år, der er tal for - blev 3,6 millioner iranske kvinder straffet eller advaret for ikke at gå korrekt klædt. Tidligere i år annoncerede politiet i Teheran, at de sendte 7.000 nye civilklædte be-tjente på gaden for at kontrollere, om kvinderne går tækkeligt klædt. Netop her om foråret lader mange unge kvinder i storbyen sig friste til at lade tørklædet glide langt tilbage i nakken.

Men sagen viser, at kampen om befolkningens moral også i stigende grad udkæmpes på de sociale medier.

Formelt har både Twitter og Facebook

rende at lade dem, et teaterstykke handler om, medvirke. Enten via deres fortællinger eller som her: direkte.

»Vi er alle sammen så vant til at høre om flygtninge. Her taler de selv. Og når jeg vil fortælle, hvordan det er at være 16 år, hvem er da bedre til at fortælle det end den, der er 16 år?« spørger Uta Plate.

»Når folk deler deres livshistorier, bliver det deres hjerteblod, vi præsenteres for. Det skaber en stærk relevans og en langt bedre resonans blandt publikum.«

Fra sin chefstol på Aarhus Teater har Tri-

ne Holm Thomsen bemærket, at museerne er dygtige til at skabe fortællinger for flere generationer, og at Moesgaard Museum lidt syd for byen aktuelt har succes med sin gladiatorforestilling:

»Og det sjove er jo, at den udstilling hiter, fordi den også formår at trække på teatermediet. Jeg tror, at vi skal turde blande kunstarterne lidt mere og eksperimentere med, hvad en forestilling er, så vi kan give publikum helt nye oplevelser ved siden af de forestillinger, vi har på scenen«, siger hun.

FAKTA

SECRET HOTEL

Teatergruppen Secret Hotel blev stiftet i 1999 og ledes af instruktør og dramaturg Christine Fentz. Tanken med Secret Hotel er at »skabe et forum for mangfoldige kunstneriske undersøgelser og møder«.

Teatrets 'borgerscene', hvor virkelighedens fortællere rykker ind på teatret, er en vej. En anden er at 'opføre' en fælles udflugt i Mols Bjerge: »Og måske vil den familie, der får en god oplevelse på en udflugt til Mols, tænke: Hov, teatret spiller også 'Fornuft og følelse' inde på Store Scene for tiden. Det kunne vi også prøve ...«.

Her taler de selv

Lektor i teatervidenskab, Stig Jarl, er ikke i tvivl om, at vejen med nye rammer og såkaldte 'hverdagseksperter', der fortæller deres livshistorier, er en brugbar vej for at få nye befolkningsgrupper frem i billetkøerne.

»Både naturen og industrielle rum har især fra 1970'erne og frem været valgt som kunstnerisk udfordring, fordi relationen til publikum bliver anderledes, end når vi sidder i plyssæderne«, siger Stig Jarl.

Nye rammer alene vil ikke lokke nye gæster til, mener han. Det kræver, at stedets funktion eller karakter indarbejdes i forestillingen, og i Mols Bjerge vil det typisk blive samspillet mellem tema, nye aktører og udflygtsideen, der kan rykke noget.

»Men jeg er ikke i tvivl om, at lokaliteter har en betydning for, hvordan vi oplever teatret«, siger Stig Jarl.

Især handler det om at få de ikke-teater-vante til at føle sig velkomne:

»Vores dominerende teateropfattelse er den hvide, europæiske mands teateropfattelse, men den er fremmed for mange mennesker. Folk skal mærke, at teatrene også repræsenterer dem. At det er relevant, hvad der spilles, og at de kan genkende sig selv i det.«

Er det ikke netop, hvad den professionelle dramatik kan: sætte sig i andres sted? Behøver man tage afsæt i virkeligheden?

»Det tror jeg faktisk, man gør, ja, for den professionelle dramatik skriver de forestillinger, som han eller hun har kunstnerisk behov for at skrive, men der er nogle beretninger fra nogle befolkningsgrupper, som ikke nødvendigvis kommer frem. Dem kan de professionelle til gengæld hjælpe med at formidle.«

På Mols er vi samlet omkring et bål, og kurven med sedler og vores sidste hilsner til vores efterladte engang læses op, en efter en.

»Hvornår kommer min?«, spørger det syriske pars yngste søn på 6 år.

Det gør den kort efter: »I må have det godt«, har Ivan Hussein skrevet.

Han læner sig tilfreds tilbage. Han er blevet hørt.

anne.bech@pol.dk

Præstestyret i Iran går til angreb mod Instagram

Der er udstedt arrestordrer mod otte fotomodeller, efter at de postede billeder af sig selv uden tørklæde. Det er endnu et led i Irans kamp mod sociale medier.

SOCIALE MEDIER

MARCUS RUBIN

Sæt med vestlige øjne er der intet bemærkelsesværdigt over billederne. Smukke unge kvinder, der poster fotografier af sig selv på Instagram. Hvad kunne være mere almindeligt?

Men når kvinderne er iranske fotomodeller, og de ikke har tørklæde på, er sagen en helt anden og langt mere alvorlig efter de iranske myndighedernes opfattelse. Så alvorlig, at politiet i Teheran udstedte arrestordrer mod de iranske mo-

deller og samtidig erklærede, at omkring 170 andre personer med bånd til modebranchen også var under efterforskning.

»Målet er at sterilisere de populære sites i cyberspace«, sagde Mostafa Alizadeh, der er talsmand for Irans Center for Overvågning og Bekæmpelse af Organiseret Cyberkriminalitet. »Vi gjorde dette i 2013 med Facebook, og nu er fokus rettet mod Instagram«, sagde han.

For at sikre maksimal opmærksomhed blev arrestordrerne mod de otte fotomodeller annonceret i et tv-program på en statslig kanal, der - meget passende - handlede om den fare for den offentlige moral, som sociale medier udgør i Iran.

Og dagen efter blev en af modellerne, Elham Arab, formelt anklaget for at 'fremme vestlig promiskuitet' og fremstillet for revolutionsretten i Teheran, hvor hun offentlig undskyldte sin opførsel.

»Alle mennesker elsker skønhed og berømmelse. Folk vil gerne ses, men det er vigtigt at være klar over den pris, de skal betale for det«, sagde hun i undskyldningen, der blev bragt på statsligt tv. Billeder-

ne på Arabs Instagramside er blevet fjernet og afløst af advarsler.

Elnaz Golrokh, en anden af modellerne, er flygtet til Dubai.

Massiv social kontrol

Siden den islamiske revolution i Iran i 1979 har det været et lovkrav, at alle kvinder i Iran dækker deres hår i det offentlige rum og i øvrigt går tækkeligt klædt.

Og det er i høj grad noget, myndighederne håndhæver.

Alene i 2014 - det sidste år, der er tal for - blev 3,6 millioner iranske kvinder straffet eller advaret for ikke at gå korrekt klædt. Tidligere i år annoncerede politiet i Teheran, at de sendte 7.000 nye civilklædte be-tjente på gaden for at kontrollere, om kvinderne går tækkeligt klædt. Netop her om foråret lader mange unge kvinder i storbyen sig friste til at lade tørklædet glide langt tilbage i nakken.

Men sagen viser, at kampen om befolkningens moral også i stigende grad udkæmpes på de sociale medier.

Formelt har både Twitter og Facebook

CENSUR. Billederne af den iranske model Melikaa Zamani uden tørklæde er blevet fjernet af myndighederne i Teheran og erstattet af denne advarsel.

været forbudt siden det kontroversielle iranske præsidentvalg i 2009, hvor aktivister brugte de sociale medier til kritik og til at koordinere protestaktioner. Men forbuddet omgås i massiv grad. Ifølge en undersøgelse foretaget af Irans videnskabsministerium i 2014 bruger 60 procent af landets unge Facebook regelmæssigt. Absurd nok bruger selv den islamiske republikks egne ledere ivrigt sociale medier.

Præsident Hassan Rouhani har således to twitter-konti - en på engelsk og en på farsi - som han benytter flittigt og bruger til at kommentere aktuelle politiske udviklinger.

Det samme gør udenrigsminister Javad Zarif - og selv landets øverste åndelige leder, ayatollah Ali Khamenei, har delt mere end hundrede billeder på Instagram, hvor han har over 20.000 følgere.

Præsident Rouhani har flere gange erklæret, at han ønsker at ophæve restriktionerne. »Vi skulle se cyberspace som en mulighed. Hvorfor ryster vi sådan - hvorfor stoler vi ikke på vores ungdom«, sagde Rouhani i en tale i marts 2014.

Et godt spørgsmål dengang - og nu. Men hardlinerne, som har meget af magten i Iran, er tydeligvis ikke enige.

marcus.rubin@pol.dk